

Nastavak borbe

Starosno osiguranje ponovo na udaru

2

Upornost se isplati

Olakšice za dobijanje državljanstva

3

Vjerni sindikalci

Odani radničkim pravima do kraja života

4

Broj 6 | novembar 2016 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Sporazum o slobodnoj trgovini TTIP, TiSA i CETA

Specijalna prava za korporacije za dobrobit društva

Interes profita velikih kompanija ne smije da bude ispred demokratije i radničkih prava

TTIP, TiSA i CETA su međunarodni sporazumi o liberalizaciji trgovine. Tu se ubrajaju usluge javnog servisa, od javnih vodovoda pa sve do bolnica, koje su deregulirane i privatizovane. Oni postavljaju interese kompanija i multinacionalnih kompanija iznad dobrobiti društvene zajednice i krnje demokratiju i pravnu državu. Oni su ozbiljna prijetnja za našu budućnost.

Konkretan primjer za to je Argentina. Godine 1999. jedna firma je kupila prava vodosnabdijevanja za dijelove Buenos Aires. Kad je argentinska Vlada pozvala stanovništvo da vodu zagadjenu algama prvo prokuhaju, potrošači nisu plaćali svoje račune. Firma je tužila državu. Arbitražni sud je naložio argentinskoj Vladi da plati odštetu od 165 miliona dolara.

Privatizacija za sva vremena

Na osnovu sporazuma o slobodnoj trgovini trgovinski ekonomski sektor i javne službe su privatizovane praktično bez izuzetka i stavljeni na slobodno tržište. Svaka država potpisnica će uspostaviti spisak usluga koje su isključene iz otvorenog tržišta. Za sve što nije na listi, je obavezno otvaranje tržišta – čak i one oblasti, koje će biti tek u budućnosti dostupne. Jednom otvoreno tržište se ne može više povući.

Prijetnja radnim uslovima i pravima Opasnost za prava zaposlenih je velika. U CETA, npr nedostaju svi standardi Međunarodne organizacije, koji regulišu humana prava rad-

nika: pravo na zaštitu od otpuštanja, na plaćeni godišnji odmor i pauze, na platu koja ne vodi siromaštvu, na socijalna osiguranja itd. Navodi se da potpisnice ugovora treba da redefinišu «prihvatljive minimalne standarde za zapošljavanje koji rade za platu». Kako će to izgledati, ako humani uslovi rada nisu garantovani?

Prekršioći ostaju nekažnjeni

Za prekršioce nisu predviđene sankcije, jer su poglavlja trgovina i rad, životnasredina izuzete od mogućnosti sankcionisanja. Poboljšanja u zaštiti radnika npr minimalne plate, skraćivanje radnog vremena mogu investitorima da upute žalbu kao povreda «legitimna očekivanja» npr. kao «posredna eksproprijacija».

Posebna prava djelovanja za korporacije: Prijetnja demokratiji

Arbitražni sudovi garantuju široka prava za akciju protiv mjera vlade za strane investitore. Ako država odluči

npr. na demokratski način da se isključi iz programa nuklearne energije, može biti spriječena od toga zbog pretjerano velikih troškova odštete Primjer za to: Švedska kompanija Vattenfall je tužila Njemačku protiv zatvaranja nuklearnih elektrana. Zbog izgubljene dobiti zahtijeva se od Savezne države 4,7 milijardi evra.

Regulatorna saradnja u korist korporacija

Ovdje dolazi do slabljenja regulatornog suvereniteta parlamenta po principu regulatorne kooperacije. Ovo stvara institucije i procese koji omogućavaju lobistima i stranim vladama da intervenišu u nacionalno zakonodavstvo. Prije nego što se donesu zakoni, moraju poslovni partneri a to znači strane vlade i kompanije da se konsultuju kako bi se garantovala uskladenost zakona sa sporazumom o slobodnoj trgovini.

Bez hiperglobalizacije!

TiSA, TTIP i CETA napadaju samoopredjeljenje naše demokratije i stavlja prava u opasnost. Mi ne želimo ovaj način globalizacije i odbacujemo TiSA i Co. Mehr Infos: <http://www.unia.ch/de/arbeitswelt/von-a-z/international/stopp-tisa/> <http://stop-tisa.ch/wordpress/>

Šta znači TTIP, CETA i TiSA?

TTIP; skraćena «Transatlantische Handels - und Investitionspartnerschaft – Sporazum trans-atlanske trgovine i investicija». To je sporazum o slobodnoj trgovini, koji će olakšati razmjenu roba i usluga između SAD i EUE.

CETA; Sporazum slobodne trgovine između Kanade i EU. Trebao bi biti potpisan 27. Oktobra od strane Evropske vlade i privremeno sproveden prije nego Nacionalni parlamenti o tome savjetuju.

TiSA; sporazum od 21 države, između ostalog SAD, Japan, EU i Švajcarska. Ona predviđa da sve usluge posebno javnog servisa otvore globalno tržište.

Editorial

Protiv TTIP, TISA & co. na ulice!

Već nekoliko godina EU pregovara sa USA i Kanadom o sporazumima o slobodnoj trgovini TTIP i Ceta. O trećem sporazumu pregovara i sama Švajcarska. Svim ovim sporazumima zajedničko je da su pregovori tajni i da imaju malo veze sa slobodnom trgovinom. Mnogo više je riječ o sporazumima koji treba da «štite» investitore. Zaštita, međutim, u ovom slučaju znači da poštovanje zakona o zaštiti životne sredine ili društvenih standarda više neće biti moguća, jer bi u tom slučaju države sa strožim zakonima o zaštiti prirode investitorima morale da plaćaju odštetu. Čak bi i već postojeći društveni i ekološki standardi mogli da se dovedu u pitanje! Zbog toga ovi sporazumi o slobodnoj trgovini prijete svim dostignućima ekoloških pokreta i sindikata! Osim toga, oni bi u određenim slučajevima mogli da javne sektor (dakle opštine ili države) prisile na privatizaciju preduzeća ili uslužnih djelatnosti. A znamo šta to može da znači: plate zaposlenih u privatnim preduzećima opadaju, plate najviših šefova rastu, a cijene proizvoda i uslužnih djelatnosti sve su više! Dobiti koju takva preduzeća ostvaruju ulijevaju se u džepove privatnih investitora umjesto u javni sektor. Kako privatni investitori žele da što brže ostvare što veće profite, isplaćuju dobiti sebi, umjesto da ih investiraju u obnovu. Poznat je primjer željeznice u Engleskoj: nakon što je privatizovana, vlasnici su upropastili mrežu pruga i država je ponovo morala da se umiješa i preuzme troškove.

U nekim evropskim zemljama već duže vrijeme vlada protivljenje TTIP-u. Stotine hiljada izlaze su već zbog toga na ulice. U Švajcarskoj se protest budi tek sada: 8. oktobra će raznovrstan skup, kom pripada i Unija, demonstrirati protiv TISA, TTIP & co. Međutim, to je tek početak. Borba protiv diktature koncerna koji žele da proture svoje interese ispred interesa životne sredine i zaposlenih mora da se nastavi.

Rita Schiavi

član rukovodstva sindikata Unia

News

Gradanski napad na Zakon o radu

Komisija za privredu i poreze Savjeta kantona Švajcarske želi da u ogromnoj mjeri oslabi zaštitu zaposlenih. Ona je prošle nedjelje usvojila dvije odluke. One žele da odredbe koje danas važe u Zakonu o radu, a tiču se najdužeg dozvoljenog radnog vremena po nedjelji, odmora i rada nedjeljom, oslabi za cijele grupe radnika u uslužnom sektoru. Odluka je u žestokom sukobu sa činjenicom da stres, burnout i druge psihosocijalne bolesti na radnim mjestima sve više uzimaju maha. Unija je kritikovala odluku i zalagaće se za njeno odbijanje u Savjetu kantona.

Prevara u vezi poreza preduzeća stavlja se pred narod

U posljednjih 100 dana referendumski komitet «NE za USR III» prikupio je preko 70 000 potpisa protiv Reforme poreza za preduzeća III. Autentični potpisi danas će biti predati saveznom kancelaru. Reforma koju je predlaže parlament je besmislena i neuravnotežena. Unija je skupila značajan dio potpisa. Savez Unije, SP-a, Zelenih, JUDO, Mladih zelenih, solidaritéS, PdA, SGB-a, SEV-a, Syndicom, VPOD-a, SIT-a und Attac-a optimistično gleda u susret glasanju i siguran je da će glasači prozreti višestruku prevaru.

Primjena Inicijative o imigraciji: bolja zaštita za zaposlene

U odluci Državnog savjeta o primjeni Inicijative o imigraciji nedostaju prijedlozi kako da zaposleni bolje zaštite od zloupotrebe. To Savjet kantona hitno mora da poboljša. Ono što je pozitivno jeste to da se Državni savjet odriče diskriminirajućih kontingenata, kako su to i sindikati oduvijek i zahtijevali. Zloupotreba od strane poslodavaca koji uzimaju korist od prava na slobodu kretanja mora da se spriječi jakim dodatnim mjerama.

«Izbjeglice, dobro došli» – Demonstracija u Lozani za prava tražilaca azila

Oko 3000 učesnica i učesnika prošle subote je u Lozani zahtijevalo solidarnu politiku azila. I Unija je bila tamo i podržala demonstraciju. «Zaustavite deportovanje», «Izbjeglice, dobro došli» ili «Nema mjesta za rasiste» stajalo je na transparentima. Demonstracija je protekla bez incidenata, posebno su kritikovana deportovanja u okviru Dablinskog sporazuma. Ljudi koji su protestovali apelovali su na ministarku pravosuđa Simonettu Sommarugu da razmisli o praksi azila u Švajcarskoj. Za više informacija idite na sosf.ch.

Starosno osiguranje

Prijedlozi Državnog savjeta su neprihvatljivi

Ponovni udari na starosno osiguranje – to treba odbraniti

Desnica u Državnom savjetu hoće da povisi starosnu granicu za penziju za sve na 67 godina. Za finansiranje starosnog osiguranja mlade žene i muškarci moraju krvnički da se pomuču. Zaposleni moraju duže da rade i mnogo više da plaćaju. To nije prihvatljivo.

SVP (Švajcarska narodna partija) i FDP (Radikalno demokratska partija) žele starosnu granicu na 67 godina. Zahvaljujući njihovoj većini Državni savjet usvojio je automatizam kako bi se povisila starosna granica bez plebiscita. Kako bi ovo stupilo na snagu što prije, odrekli su se dijela predložene

povišice PDV-a u korist starosnog osiguranja. Ovo vodi ka svjesnom nedovoljnom finansiranju i utire put pomjeranju starosne granice.

Na grbači mladih i žena

«Starosno osiguranje 2020» posebno pogađa žene. One bi morale da bez

kompenzacije rade godinu dana više. I mladima predstoje rashodi. Morali bi da plaćaju znatno više doprinosa kako bi nadoknadili drastična smanjenja u drugom stubu (pad stope konverzije sa 6,8 na 6,0). Manje i lošije biće i penzije za udovice i udovce i djecu.

Mnogi penzioneri moraju da štede za kiriju

Razvoj kamata na kiriju u Švajcarskoj ima posebne posljedice za penzionere, izvijestio je Tages-Anzeiger

30.09.2016: Za oko 122 000 starijih lica koja još uvijek žive kod kuće, penzije iz prvog stuba osiguranja-a i iznosi iz penzionekase (drugi stub osiguranja) nisu dovoljni za pokrivanje minimalnih troškova života. Kako bi se osigurala njihova egzistencija, dobijaju dodatke (EL). Međutim, oni za stanarinu mjesečno predviđaju maksimalan iznos od 1100 franaka za samce, odnosno 1250 za bračne parove. Maksimalni troškovi stanarine nisu prilagođavani još od 2001 – iako su prosječne kirije od te godine porasle za više od 20%.

Najskuplja varijanta

Posebno činično: isti krugovi koji su prije glasanja za AHVplus zbog blagog porasta doprinosa za AHV predskazivali sunovrat privrede, sada žele da daleko žešće uzmu novac od zaposlenih i preduzeća – doprinosi penzionim osiguranjima porasli bi u zavisnosti od starosne grupe 2 do 5 puta više u odnosu na AHVplus.

➔ Darinka Filipovic

Uspjeh radnika u Socite-Croix

Štrajk se isplati – radnici dobijaju zaostale plate

16-dnevni štrajk radnika iz Sainte-Croix-a se isplatio. Nakon višebrojnih rundi pregovora, odobrena im je isplata zaostalih plata u iznosu od 62 000 franaka. Ovo pokazuje da se zalaganje za svoja prava itekako isplati.

30. avgusta šest radnika na građevini firme Alpen Peak u Sainte-Croix (VD) stupilo je u štrajk. Razlog tome bio je ozbiljan slučaj dampinga platama. Radnici su mjesecima dobijali

pre mali dio plate. Uz to su utvrđeni i drugi prekršaji važećeg kolektivnog radnog ugovora. Štrajkače su podržale Unija Neuenburg i Unija Waadt.

Alpen Peak sada radnicima isplaćuje 62 000 franaka. Ovaj primjer pokazuje da se isplati boriti se. Samo zahvaljujući volji za borbom i spremnošću na štrajk radnika ovaj slučaj dampinga platama i pregovori mogli su uspješno biti privredeni kraju.

➔ Darinka Filipovic

Štrajk nije jedino rješenje al je ponekad najbolje rješenje u interesu radnika

Bolji uslovi rada u sektoru usluga negovateljstva

Prava Live-in negovateljica u Evropi se poboljšavaju

Adam Rogalewski

Unija zajedno sa evropskim sindikatima usled rasprostranjenog izrabljivanja negovateljica pozdravlja deklaraciju Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta po pitanju prava Live-in negovatelja i negovateljica.

Deklaracija je prvi evropski osnovni dokument koji se bavi problemom nereguliranih uslova rada Live-in negovatelja i negovateljica. Usvo-

jena je 21. septembra na plenarnom zasjedanju u Briselu.

Njegovateljjska branša se širi

Broj Live-in osoblja za njegu u Evropi u konstantnom je porastu. Često rade u žalosnim uslovima: neki od njih su izolovani, dok drugi trpe nasilje ili zloupotrebu. Nerijetko su primorani da rade sedam dana u nedelji, 24 časa.

Adam Rogalewski, autor deklaracije Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta, rekao je: «Live-in osoblje pripada najskrivljenijem i najranjivijem dijelu dugoročne njege u Evropi. Zbog toga ni njihova prava, niti sigurnost nisu u dovoljnoj mjeri zaštićeni zakonskim okvirima evropskih i zemalja članica.»

Dostojanstveni uslovi rada

Deklaracija zahtijeva od EU i zemalja članica da priznaju egzistenciju Live-in negovatelja i negovateljica na evropskom tržištu rada, da se pobrinu da se djelatnost Live-in osoblja univerzalno definiše, da se oni integrišu u sisteme osiguranja za dugoročnu njegu, i da se sprovedu istraživanja u vezi sa njihovim uslovima života i rada u Evropi.

Dalje informacije na svim evropskim jezicima:

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.soc-opinions.38046>

➔ Adam Rogalewski

Olakšano dobijanje državljanstva za treću generaciju

Nakon 8 godina, zeleno svjetlo od parlamenta

Strankinje i stranci čiji su roditelji, babe i dede već živjeli u Švajcarskoj uskoro će lakše moći da dobiju švajcarski pasoš. Prije osam godina poslanica Socijaldemokratske partije (SP) u Državnom savjetu, Ada Marra, pokrenula je ovu reformu, danas je parlament riješio i posljednje nesuglasice. Time je otvoren put ka plebiscitu, u čije je ostvarenje SP potpuno uvjeren.

Ponekad je potrebno strpljenje da bi se poželjni uspjesi u parlamentu. 9. juna 2008. je Ada Marra, poslanica SP-a u Državnom savjetu, predala svoju parlamentarnu inicijativu za olakšano dobijanje državljanstva za strankinje i strance treće generacije.

Trud se isplatio

Danas, preko osam godina kasnije, inicijativa je došla do svog cilja, parlament se usaglasio. Državni savjet time želi da omogući da za vrije-

me prvih pet godina nakon stupanja novog zakona na snagu i stariji od 25 godina mogu lakše da dobiju državljanstvo. Savjet kantona to odbija. Sada državni savjet predlaže kompromis: u narednih pet godina i stariji od 25 moći će da podnesu zahtijev, međutim, samo u slučaju da još uvijek nisu prešli 35. godinu.

Olakšano dobijanje državljanstva treće generacije stavlja se pred narod

Dogovorom parlamenta otvoren je put za plebiscit/referendum. On je neophodan jer se mijenja Ustav. SP se raduje ovoj glasačkoj borbi. To je prilika da se da znak da postoji i raznovrsna Švajcarska, otvorena prema svijetu, koja svim ljudima koji u njoj prebivaju nudi domovinu.

➔ Darinka Filipovic

Dokaz da se upornost isplati je zeleno svjetlo parlamenta za državljanstvo

Plate 2017.

Važne su opšte povišice plata

Za 2017. godinu Unija zahtijeva opšte povišice plata u iznosu od 1 do 1,5%, kao i uplatu doprinosa za zdravstveno osiguranje od strane poslodavaca. Unija uz to zahtijeva i sporazum o platama. Oni će osigurati da svi zaposleni mogu da profitiraju od povišice. Time Unija želi da zaustavi tendenciju ka sve većim razlikama između plata.

Zahtjevi za branše u Uniji

- Građevina: +80 franaka za sve
- Gradjevinsko zanatstvo: 1% + doprinosi za zdravstveno osiguranje
- Industrija: Hemija/farmacija: najmanje 100 franaka za sve, +120 franaka za platu između 6 000 i 7 000, +150 franaka za platu ispod 6 000; Potrošačka industrija LGM: najmanje +80 franaka za sve i +100 za plate do 5 700; mašinska elektro metalna industrija (MEM): najmanje +70 franaka za sve, +100 za plate između 6 000 i 7 000, +120 franaka za platu ispod 6 000.
- Maloprodaja: +1% svima; zdravstveno osiguranje KK: najmanje 45 franaka mjesečno do 5 000; specijalne mjere za zaposlene koji

su tu više godina.

- Privatna sigurnost: +1% na minimalce zaposlenih na puno radno vrijeme, +1,5% na minimalce zaposlenih na sate sa preko četiri godine boravka u firmi; ciljane povišice za zaposlene s djelimičnim radnim vremenom

Dodaci za zdravstveno osiguranje 2016

- Švajcarska industrija satova i mikrotehnike
- Doprinosi poslodavca zdravstvenim osiguranjima:
- Za zaposlene sa najmanje 50% radne penzije: 160 franaka mjesečno
- Za zaposlene sa radnom penzijom manjom od 50%: 80 franaka

mjesečno

- Za svako dijete: po 60 franaka mjesečno
- Nestlé Bazel: doprinosi u iznosu od 220 franaka mjesečno
- Nestlé Broc: doprinosi u iznosu od 181 franaka mjesečno
- Nestlé Konolfingen: doprinosi u iznosu od 205 franaka mjesečno
- Nestlé Orbe: doprinosi u iznosu od 220 franaka mjesečno
- Nestlé Rorschach: doprinosi u iznosu od 174 franaka mjesečno
- Philipp Morris: doprinosi u iznosu od 100 franaka mjesečno

➔ Darinka Filipovic

intervju

Alexandrina Farinha

Kopredsjednica sa svjetskim iskustvom

Alexandrina Farinha, saradnica portugalskog konzulata u Ženevi, nova je kopredsjednica interesne grupe migracija. Horizonte je ovdje predstavlja.

Alexandrina, kaži nam nešto o sebi.

Alex, za prijatelje i poznanike! Imam dvije ćerke koje idu u školu. Optimista sam i vjerujem da možemo da učinimo svijet boljim ako svako da svoj doprinos. Trudim se da aktivno tražim rješenja, umjesto da samo sjedim i gledam.

Kako si došla u Švajcarsku?

Došla sam u Ženevu u oktobru 2003. Morala sam, jer je moje radno mjesto bilo unaprijeđeno.

Gdje si bila prije toga? Kako je izgledalo biti «migrantkinja» tamo?

26 godina sam bila u Makau, Hong Kongu i Tajvanu. Biti «migrantkinja» na Istoku nije isto što i u Evropi. Migranti se zovu «ekspatrijati» i bolje su plaćeni od domaćeg stanovništva. Međutim, nije sve tako idilično, i na Istoku migranti/ekspatrijati mogu da dožive razizam ili diskriminaciju. Diskriminisuće ili ksenofobično ponašanje nisu prisutni samo na Zapadu.

Zašto se angažuješ u Uniji?

Svi mi želimo bolji i pravedniji svijet, ali neki ljudi su borbeniji od drugih. Oni bi trebalo da stanu u prvi red. Sindikati su prvi borbeni red zaposlenih. U svijetu u kom zaposleni konstantno gube prava ključno je da se ojačaju sindikati kako bi se imala veća pregovaračka moć.

Zašto si bila spremna da postaneš kopredsjednica interesne grupe migracija?

Smatram da u Uniji mogu da dam svoj doprinos. Moj posao je usko povezan sa temom migracije. Zbog toga je čast i zadovoljstvo imati priliku da svoje znanje i poslovno iskustvo stavim u službu ove plemenite svrhe.

Šta bi željela da dostigneš kao migrantkinja i sindikalka?

Kao migrantkinja voljela bih da vidim slobodan svijet bez ratova, granica, gdje svako ima pravo da ode, da dođe i ostane tamo gdje je moguć bolji i srećniji život. Kao sindikalka voljela bih da tome dam svoj skromni doprinos. Imamo odgovornost da onima koji dolaze poslije nas ostavimo bolji svijet.

Poznaješ portugalske sindikate. Ima li razlika?

Svi sindikalni pokreti kao važan cilj imaju borbu za prava radnika, ali se mogu razlikovati u zavisnosti od ekonomskog ili društvenog konteksta. S krizom i mjerama štednje koje je Portugalija doživjela posljednjih godina, sindikalni pokret drastično je oslabio. Prethodna vlada je krenula sa brutalnom kampanjom protiv sindikata i sindikalaca. U Švajcarskoj su sindikati zdravi, iako sindikalci zakonski nisu toliko dobro zaštićeni kao u Portugaliji.

Koji su tvoji snovi o budućnosti?

Sanjam o zajedničkoj sreći sa onima koje volim. Sanjam o svijetu u kom nema ratova i gladi, u kom djeca ne moraju da umru, u kom niko ne mora da izgubi svoj dom. U kom je moguće ostvariti svoje snove!

Zbog toga se isplati boriti se. Onaj ko se ne bori već je izgubio.

➔ Marília Mendes

Ljudska prava i zaštita životne okoline

Podnesena inicijativa za odgovorne korporacije

Inicijativa za zaštitu ljudskih prava i životne sredine

Široka koalicija organizacija, uključujući i Unija sindikat, dastavili su danas inicijativu za konsolidovanu odgovornost kompanija. Ovim se želi osigurati da korporacije moraju da poštuju ljudska prava, koja imaju sjedište u Švajcarskoj u svim njegovim aktivnostima širom svijeta i poštovanje životne sredine.

U više navrata su Švajcarske kompanije pokazale brigu za negativne naslove u novinama u vezi opasnih derivata za Afriku, dječiji rad na kakao plantažama, uništavanje životne sredine kroz rudarske kompanije. Uprkos tome Vlada i Parlament odbijaju postavljanje obavezujućih pravila o poštovanju ljudskih prava i postavljanju zakona o životnoj sredini. Iako je hitno neophodno posebno

u Švajcarskoj jer ovdje mnoge kompanije imaju svoje sjedište.

Obaveza preuzimanja brige umjesto dobrovoljnog rada

Ovdje se postavlja inicijativa odgovornosti kompanija, koja je danas predata sa ovjerenih 120000 potpisa. Ova inicijativa poziva sve na opšteobvezujuću odgovornost svih kompanija sa sjedištem u Švajcarskoj.

Ovim će se morati pažljivo razmotriti da li je posao u skladu sa ljudskim pravima i u oblasti zaštite životne sredine. Ova obaveza zaštite se zasniva na usvojenu «UNO – konvenciji za privredu i ljudska prava» iz 2011. godine. Shodno tome kompanija mora prvo da obezbijedi svoje poslovne procese i odnose od potencijalnih rizika za zaštitu životne okoline i kad je to neophodno da preduzme odgovarajuće mjere.

Preventivni efekat

Korporacije sa sjedištem u Švajcarskoj su odgovorne za kršenje ljudskih prava ili štete po životnu sredinu, koje su počinile kompanije koje oni kontrolišu. Ako neka kompanija može realno dokazati da je kontrola o obavezama i poštovanju ovih pravila sprovedena i da su primjenjene sve mjere onda je oslobođena odgovornosti. Inicijativa djeluje preventivno i daje kompanijama snažan podsticaj da učini sve, tako da se ne ugroze ljudska prava i ne naruše zakoni o zaštiti životne sredine.

Globalna privatizacija prouzrokuje i globalnu odgovornost

Darinka Filipovic

Preminuo istaknuti sindikalista

Završen život Mehmeta Akyol u Istanbulu

Upravo tamo gdje je započeo svoj život i gdje je rastao 70-ih godina u Turskoj tu je i završio svoj život nakon tri godine prijevremenog penzionisanja. U Istanbulu je tada mladi Mehmet Akyol krajem 70-tih godina pisao za vojne od strane vlade kritikovane novine. Tada je uhapšen i osuđen na smrt ali je uspio da pobjegne u Švajcarsku i dobije azil. Od 1982 godine je radio kao sindikalni sekretar. Najprije za GTCP, gdje je vodio i savjetovao turske radnike* u tekstilnoj industriji, poslije za GBI i Unia. Duži niz godina je prevodio i pisao Horizonte na turskom jeziku.

Nakon njegovog odlaska u prijevremenu penziju 2013 opet je uglavnom živio u Istanbulu i ponovo se bavio pisanjem. Ovog puta za tursko-kurdske novine za koje je pisao članke o sindikatima.

Suviše kasno je otkrivena opasno neizlječiva bolest kod njega usljed koje je umro 5. oktobra 2016. Mehmet je učinio mnogo za turske članove našeg sindikata. On je pomagao i savjetovao svugdje gdje je mogao. Naše iskreno saučesje njegovoj već odrasloj djeci koja žive u Cirihiu.

Mehmet Akyol bivši sindikalni sekretar

Integracione mjere: Zar zarada nije osigurana?

Otkaz nakon bolesti: da li je validan?

15.09.2016

Zidar sam i radim od početka 2013. u istoj građevinskoj firmi. U posljednje vrijeme često sam imao jake bolove u leđima. Zbog toga sam duži period bio potpuno nesposoban za rad, od početka marta do 29. juna 2016. U četvrtak 30. juna 2016. ponovo sam mogao da počnem svoj rad na gradilištu. Međutim, odmah nakon pozdrava šef mi je rekao da mi je prethodnog dana poštom poslao otkaz za kraj avgusta 2016. zbog mog sve slabijeg zdravlja. Kada sam zatim 30. juna došao kući, dopis sa otkazom nalazio se u poštanskom sandučetu. Zar ovakvo otpuštanje nije protivzakonitno?

PETER SCHMID: Nažalost ne, iako Opšteobvezujući Zemaljski okvirni ugovor za građevinarstvo (ZOU) za ovakve slučajeve zapravo predviđa velikodušnije rješenje. Naime, šef ne smije da vam da otkaz dokle god Vam Krankentaggeldversicherung (osiguranje za isplatu plate za slučaj bolesti) uplaćuje bolovanje (ZOU član 21). Ovo pravilo stupa na snagu čim istekne probni rad. Posljednju dnevnicu od osiguranja za plaćanje zbog bolesti dobili ste za 29. jun 2016. Toliko dugo vam je važila zaštita od otkaza. Međutim, otkaz vam je uručen narednog dana, 30. juna 2016. A taj datum se računa. Jer u pravu se otkaz definiše kao «uručen», mogućnost preuzimanja je ostvarena svedjedno da li je lice preuzelo ili ne. To znači da nije odlučujuće kada je napisan ili poslat otkaz. Bitno je kada je dostavljen Vama. Vi ste otkaz dobili poštom prvog radnog dana nakon odsustvovanja iz zdravstvenih razloga. Zbog toga zaštita od otkaza po članu 21 ZOU-a ne može da se primjeni. Dakle, otkaz je nažalost važeći.

work, 15.09.2016

Briga o djeci: Smijem li da napravim dužu pauzu?

15.09.2016

Odnedavno imam novo radno mjesto. Dnevno radim osam sati, sa pauzom za ručak od samo 30 minuta. Na starom radnom mjestu imali smo pauzu od sat i po oko podneva, tako da sam mogao da jedem kod kuće sa svojom ženom i našim 11-godišnjim bliznakinjama. Moja nova šefica nažalost neće da mi odobri dužu pauzu. Mogu li nekako da se oduprem tome?

PETER SCHMID: Da, možete da u skladu sa zakonom tražite od svoje šefice pauzu od barem sat i po. Jer Vi imate takozvane porodične obaveze. To znači da ste odgovorni za vaspitanje djece do 15 godina ili za njegu drugih članova porodice ili bliskih osoba. Za takve slučajeve Član 36 Zakona o radu predviđa posebne propise. Tako poslodavac mora da ima posebno obzira kada utvrđuje radno vrijeme i pauze. Za zaposlene bez porodičnih obaveza zakon za radno vrijeme od preko sedam sati dnevno predviđa samo jednu pauzu od najmanje 30 minuta. Ako je radno vrijeme na dnevnom nivou duže od devet sati, pauza mora da iznosi najmanje jedan sat i shodno tome možete zahtijevati od Vaše šefice da Vam omogući dužu pauzu. Za zdravlje radnika odgovornost pada i na poslodavca

work, 15.09.2016

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber work, Gewerkschaft Unia, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Claudio Carrer | Redaktionskommission A. García, A. Rogalewski, D. Filipovic, E. Sariaslan, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | Sprachverantwortlich Dara Filipovic | Layout I. Schmieler, Unia | Druck Tagblatt Print, Im Feld 6, 9015 St. Gallen | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, darinka.filipovic@unia.ch

Die Gewerkschaft. Le Syndicat. Il Sindacato.

www.unia.ch